

Nr 38.

Av herr **Lundqvist**, om familjepensionsrätt för efterlevande till vissa befattningshavare, som varit i statens tjänst eller tillhört någon av staten övertagen enskild pensionskassa.

Innan 1936 års familjepensionsreglemente trädde i kraft, var familjepensioneringen för statens tjänstemän ordnad genom icke-statliga änke- och pupillkassor, vilka åtnjoto statsunderstöd enligt mycket växlande grunder, samt genom statens pensionsanstalt, som år 1926 övertog lärarnas vid elementarläroverken nya änke- och pupillkassa.

Enligt nu gällande familjepensionsreglementen för statens befattningshavare och för arbetare i statens tjänst, liksom enligt 1936 och 1941 års motsvarande reglementen, skall såsom förutsättning för rätt till familjepension eller familjelivränta bl. a. gälla, att äktenskapet icke ingåtts efter det befattningshavaren uppnått en levnadsålder av 60 år.

För det stora flertalet befattningshavare låg denna åldersgräns enligt de enskilda änke- och pupillkassorna vid 65 år. Men enligt bestämmelse i reglementet för statens järnvägars änke- och pupillkassa den 30 december 1910 (nr 162) § 6 måste äktenskap, på grund varav anspråk å familjepension framställes, vara ingånget före delägarnas avskedstagande och innan han fyllt 50 år. Dock kunde den, som ingått äktenskap efter uppnådda 50 år och fortfarande var anställd i ordinarie tjänst vid statens järnvägar, förvärva pensionsrätt, om han till kassan erlade vissa avgifter.

Jämlikt de ursprungliga bestämmelserna för enskilda järnvägarnas pensionskassa medförde äktenskap, ingånget efter fyllda 50 år, icke familjepensionsrätt. I det från och med den 1 juli 1940 gällande reglementet för nämnda kassa hade emellertid genom en ny bestämmelse möjlighet öppnats för delägare, som vid tiden för äktenskapets ingående fyllt 50 men ej 55 år, att mot särskild avgift bereda sina efterlevande pensionsrätt.

Med hänsyn till dessa bestämmelser i sistnämnda kassor ha en del efterlevande efter äldre befattningshavare vid statens järnvägar och vid av staten övertagna enskilda järnvägar kommit i en ogynnsam ställning. Flera sådana befattningshavare, som blivit änkemän upp i femtioårsåldern, ha sedan gift om sig. Detta har i många fall skett utan närmare kännedom om eller tanke på bestämmelserna om viss åldersgräns, enär de under första hustruns livstid i föreskriven ordning inbetalt sina avgifter till pensionskassan. Följden har blivit, att hustrun och minderåriga barn i äktenskap, som ingåtts efter det mannen fyllt 50 år, icke ha rätt till familjepension. Då flera änkor till här berörda befattningshavare befinna sig i ömmande

omständigheter och med hänsyn till att åldersgränsen för äktenskaps ingående varit särskilt låg för järnvägstjänstemännen i jämförelse med vad som varit fallet för andra statstjänstemän, synes det vara rättvist och billigt, att ifrågavarande efterlevande i någon form beviljas pension eller understöd.

I direktiven för den i slutet av februari 1951 tillsatta utredningen angående den statliga personalpensioneringen och därmed sammanhängande frågor nämnas som föremål för utredningen bl. a. dels vissa frågor, som ha avseende å bestämningen av de familjepensionsberättigades efterlevande samt familjepensionens fördelning mellan dem, dels ock frågan om eventuell höjning av den ålder, före vilken anställningshavare skall hava ingått äktenskap för att detta skall medföra pensionsrätt för den andre maken.

Enligt lämnad upplysning anser emellertid utredningen, att det icke tillkommer denna att upptaga till behandling frågor angående familjepensionsrätt för efterlevande till befattningshavare, på vilka reglementen före 1936 års allmänna familjepensionsreglemente skola tillämpas.

På grund av vad sålunda anförts och med framhållande av behovet av snara åtgärder i frågan får jag hemställa,

att riksdagen må hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t efter erforderlig utredning ville förelägga riksdagen förslag om beredande av pension eller understöd åt efterlevande till befattningshavare, som varit i statens tjänst eller som tillhört någon av staten övertagen enskild pensionskassa, även i sådana fall, då den i vissa äldre reglementen föreskrivna maximiåldern för äktenskapets ingående överskridits eller då äktenskapet ingåtts efter avskedstagandet.

Stockholm den 18 januari 1952.

R. Lundqvist.
